

Jord- och skogsbruksministeriet i Finland

kirjaamo@mmm.fi

orian.bondestam@mmm.fi

tapio.hakaste@mmm.fi

2016-01-15

Yttrandebegäran JSM 2106/04.04.03.01/2015

YTTRANDE OM FÖRHANDLINGARNA MELLAN FINLAND OCH SVERIGE ANGÅENDE TORNEÄLVENS FISKESTADGA 2016

Jord- och skogsbruksministeriet ber yttranden om de årliga förhandlingarna mellan Finland och Sverige som berör Torneälvens fiskestadga, som är en väsentlig del av gränsöverenskommelsen från 2010.

Finsk-svenska gränsälvskommissionen vill fästa uppmärksamhet till överenskommelsens syfte, vissa fiskeförhållanden inom fiskestadgans geografiskt tillämpningsområde samt till förslag angående gränsvatten i Finlands och respektive Sveriges lax- och öringstrategi.

Försiktighetsprincip ska tillämpas

På grund av ökad fiskdödighet såväl i Bottenviken, i Torneälven som i biflödena under de två senaste somrarna anser gränsälvskommissionen att försiktighetsprincip ska styra mellanstatligt beslutsfattande om fiskeregler för kommande fiskesäsong. Således skall man i dagsläge avstå från att bestämma för utökade fiskemöjligheter för laxfiske när grundläggande orsak till fiskdödigheten förblir fortvarande oklar. Det finns skäl att vid förhandlingarna förhandla om möjlighet för införandet av säsongs- och/eller tillståndsmässiga kvoter för både fritids- och yrkesfiskare.

Syfte med överenskommelsen mellan Finland och Sverige är bl.a. att fästa särskild vikt vid skydd och hållbart nyttjande av fiskebestånden och parternas roll i skydd av fiskbestånden mot sjukdomar m.m. genom att vidta nödvändiga åtgärder (överenskommelse 28§). Enligt artikel 66 i Förenta nationernas havsrättskonvention från 1982 ska stater från vars floder s.k. anadroma bestånd härrör ha det främsta intresset av och huvudansvaret för sådana bestånd.

Uppföljning av fiskbeståndens hälsa

Kommissionen uppmantrar respektive myndigheter i båda länder till omfattande beredning och verkställande av översyn, provtagning och analys av fiskens hälsa under 2016 både i havs- och älvmrådena, med tillräckliga expertresurser från början av lekvandring samt i bra tid med tydlig vägledning för lokala fiskare om behandling och provtagning på eventuellt sjuka fiskar.

Likabehandling och bättre samordning

Under de fem åren då konvention om gränsöverenskommelsen mellan Finland och Sverige har varit i kraft har inte andemening om likabehandling och syfte i överenskommelsen - *att i avrinningsdistriktet trygga möjligheterna för båda parterna till skäligt nyttjande av gränsälvarna på ett sätt som främjar gränsregionens intressen* - följts vad gäller fiskestart med fasta redskap i havsområdet (fiskestadga 2§ d). Reglerna om tillåten fiskestart ska ses över årligen av nationella myndigheter, med möjlighet till nationella bestämmelser (fiskestadga 11§).

Likvärdiga bestämmelserna om fisket på ömse sidor om gränsen ansågs nödvändiga av både Finland och Sverige vid förberedningsfas av den nuvarande gränsälvöverenskommelsen. Gränsälvskommisionen uppmanar nationella fiskemyndigheter att enas om fiskestart i havsområdet med tanke på midsommarveckans betydelse för lokala yrkesfiskare. Överenskommelsens och fiskestadgans bestämmelser om fiske påverkar möjligheterna att bedriva lokalt fiske och därmed även näringslivet i gränsregionen.

Fiske i norra delar (Könkämäeno, Kilpisjärvi)

Gränsälvskommisionen vill framhäva att det finns behov i övre delar av gränsälven att införa förändringar i fiskestadgan. Fiskevatten, fiskade arter och förhållandena i Könkämäenos sel och sjöar samt i Kilpisjärvi sjö avviker från gränsälvens nedre delar vilka inte i tillräcklig mån blivit identifierade i fiskestadgans regler.

Förslag gällande fiskebestämmelserna i Könkämäeno och Kilpisjärvi områden som Enontekis fiskeområde har tidigare framfört till jord- och skogsbruksministeriet och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland ska noga beaktas vid förhandlingarna mellan Finland och Sverige. Kommissionen anser att finska fiskemyndigheten ska i ärendet samverka med sin svenska motpart och ta ansvar för föreslaget samrådsmöte i området innan beslut om avvikelser från fiskestadgan fattas.

Nationella lax- och öringstrategierna

Under de senaste åren har Finland och Sverige vardera producerat sin nationella strategi om förvaltning av lax- och öring. Sverige har i år i sin nya strategi från 2015 lagt fram förslag om bl.a. utformning av en långsiktig svensk-finsk strategi för bevarande och nyttjande av fiskbestånden i Torne älv som skulle förberedas i samråd med Finland. Sverige föreslår även utredning om förutsättningarna för ett system med fångstmärken i Torne älv.

Gränsälvskommisionen ser dessa som befogade initiativ att åtgärdas för bättre samordning och förvaltning av fiskbestånden i gränsälven och uppmanar myndigheterna i båda länder verkställa dem. Kommissionen stöder gränsöverskridande myndighetssamarbete, såsom Sveriges initiativ för utökad dialog och samverkan med aktörer och intressenter i fiskförvaltningen i Torne älv.

Finland har sin strategi för Torne älv presenterat bl.a. mål att införa säsongkvoter med skyldighet att inlämna fångstuppgifter, märkning av laxfångster och ett passande övervakningssystem, samt att resurserna för fiskeövervakning säkerställs och tillräckliga övervakningsåtgärder riktas till fisket efter lax och havsöring i havet och älvar.

Tillsynsresurser, informering och fångstrapportering

Kommissionen konstaterar åter igen att omfattande, synlig och trovärdig övervakning tillsammans med tydlig informering om fiske samt tidsenlig fångstrapportering är en grundläggande förutsättning i vård och förvaltning av fiskevatten och fiskbeståndena likavis som i utveckling av den unika och internationella Torneälven som intressant besöksmål för fisketurism.

Timo Jokelainen
ordförande

Johan Antti
vice-ordförande

Virve Sallisalmi
sekretarare

FÖR KÄNNEDOM

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland
Länsstyrelsen i Norrbotten
Havs- och Vattenmyndigheten
Enontekis fiskeområde